

Köy Enstitüleri

ISSN: 1304-0227

İki Ayda Bir Yayınlanır.

Sayı 32 / Mayıs-Haziran 2012

Yönetimden

Köy Enstitülerinin kuruluşunun 72. Yılı'nı kutladığımız nisan ayından haziran ayına ulaştık. Ülkemizde iki ay, büyük bir zaman dilimi. Son bültenimizden bu yana birçok gelişme yaşadık. Özellikle biz eğitime taraf olan kurumları çok yakından ilgilendiren gelişmeler...

Birinci ve en önemli gelişme; doğal olarak 4+4+4 yasası... Yasa birçok tartışma, kavga, gürültüden sonra TBMM'de kabul edildi ve 12 Nisan 2012 tarihli resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Bu yasa, bugün çok tartışıldığı gibi, uygulanış aşamalarında da çok tartışılacak, birçok sıkıntıyı beraberinde getirecek bir yasadır. Toplumumuzun önemli bir kısmı yasaya karşıdır. Eğitim uzmanları yasaya ilgili çekincelerini ortaya koymuşlardır. Ancak ne yazık ki uzun zamandan bu yana ülkemizde "Ben yaptım oldu" anlayışı hüküm sürmektedir.

Yasa TBMM'de görüşülürken, eğitim uzmanlarının, siyasi partilerin, sendikaların ve demokratik kitle örgütlerinin eleştirileri dikkate alınmamıştır.

4+4+4 yasası daha tartışılmaya devam edilecektir...

İkinci gelişme; ulusal bayramların kutlanması ile ilgili değişiklikler. Milli Eğitim Bakanı yaptığı bir açıklamayla, 23 Nisan gibi, 19 Mayıs gibi ulusal bayramların artık stadyumlarda kutlanmasından vazgeçildiğini açıkladı. Yeni genelge kutlamaları sınırlandırıyordu. Bu kutlama yönetmeliği Danıştay tarafından durduruldu. Bunun üzerine Hükümet yeni bir genelge hazırlayarak aynı girişimini sürdürdü.

Ulusal bayramlar, ulusumuzun en önemli ve özel günleridir. Bu bayramlarda çocuklarımıza tarih bilinci verilirken, ulus olmanın gururu da yaşatılmaktadır. O nedenle bu bayramların kutlanmasını sınırlamak, ya da kutlanmasını engellemek ulusumuzun geleceğine, birliğine zarar verecektir.

Kaldı ki, halkımız bugüne kadar ulusal bayramlarımızın kutlanmasının kısıtlanmasına dair herhangi bir istekte bulunmamıştır. Aksine, halkımız bu törenleri büyük katılımı kutlamaktadır. Özellikle Ankara'daki törenler için stadyumda yer bulmak olanaksızdır. Her bayramda yer bulabilmek için çok erkenden stadyum önünde bekleyen yurttaşlarımızı görürüz. Halkımız çocuklarını gururla izler bayramlarda...

Üçüncü gelişme, öğrencilere süt dağıtılması... Öğrencilere süt dağıtılması, desteklenecek bir görevdir. Çünkü açlık ve yoksulluk sınırının altında yaşama tutunmaya çalışan milyonlarca insanın yaşadığı ülkemizde, süt gibi önemli besin maddesini kırk yılda bir gören milyonlarca çocuğumuz vardır. Ancak dağıtımdan kaynaklanan birçok sorun ortaya çıkmıştır. Zehirlenmeler kamuoyunda ciddi kuşkular ortaya çıkarmıştır. Bunlara karşı hızla önlem alınmalıdır. Öğrencilere süt dağıtımını bir rant aracı haline dönüştürülmemelidir.

...

Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı olarak yaptığımız çalışmalar, Köy Enstitülü öğretmenlerimiz ve gönüldaşlarımızca ilgiyle izlenmektedir. Toplumun güvenini kazanan kurumların yok olma tehlikesi yoktur. Halkımız çalışmalarına güven duydukları kurumları her yönden desteklemektedir. Bu bağlamda, geçen ay içinde, İzmir / Seferihisar'da mütevazı yazlığını bağışlayan Ali Doğan ve 70 yıllık kütüphanesini bağışlayan Seyfettin Yenilmez öğretmenlerimize bu örnek davranışlarından dolayı çok teşekkür ediyoruz.

Ayrıca etkinliklerimizde bizimle birlikte olan ve maddi ve manevi desteklerini hiç esirgemeyen herkese sonsuz teşekkür ediyoruz... Destekleriniz yüklediğimiz bu ağır görevde bize en büyük gücü veriyor...

Gelecek sayıda görüşmek üzere...

kevakfi@gmail.com

Köy Enstitülerine Yaklaşım

Köy Enstitüleri Öncesi Tonguç (1)

Cumhuriyet kurulduktan sonra ilkelerinin yaygınlaşması, geniş kitlenin bu ilkeleri benimsemesi, onların kendi malı haline getirilmesi için elbet önemli çalışmalar, uygulamalar yapılmıştır. Bunlardan genel amaçlar doğrultusunda temel teşkil eden yasaların çıkarılması için bir yönüdür. Eğitimin Birleştirilmesi Yasası, Harf Devrimi Yasası bunlar arasındadır. Bir de ilköğretimin yurt çapında yaygınlaşması, niteliğinin geliştirilmesi doğrultusunda bireylerin çalışmaları ve önerileri var. Özellikle 1930 sonrasında böyle çalışmaların arttığı görülüyor.

Eğitim öğretim işleri bazılarınca basit işlermiş, herkesin akıl yürütebileceği işlermiş olarak düşünülüyor. Eğitimciler yanında böyleleri de kendilerini işin uzmanıymış gibi düşünerek fikirleri ileri sürüyorlar.

Konunun uzmanı olmayanların, o konu öyle değil böyle olmalı diyenlerin yanında konuları ciddiye alarak tartışan, öneriler yapan uzmanlar da var. İsmail Hakkı Tonguç bunlardan biri. Saptamaları, önerileri bilindiğinden, belki bu yüzden ilköğretim işlerinin başına getiriliyor. Sanki yazdıklarını, söylediklerini yaşama geçir demek isteniyor.

Tonguç'un hem kuramcı, hem uygulayıcı oluşunu; yazılarını, kitaplarını okuyunca da anlıyoruz. Bu sayıda elbet kitaplarına da geçmiş olan 80'in üzerindeki yazılardan birine dikkat çekmek istiyoruz. Yazı Ülkü dergisinde 1934 yılı Ekim ayı sayısında çıkmış. Yazıda ileri sürdüğü fikirlerden bazıları şöyle:

Eğitim öğretim işleri bilimsel kanaatler yerine idari endişe ve tasavvurlarla yapıldığı müddetçe gürültülerin, hoşnutsuzlukların, şikâyetlerin önüne geçilemez.

İlmin, tecrübenin, müspet bilginin sağlam temellerine istinad ettirilmeyen her iş çürük ve sakattır. Cemiyetin ihtiyaçlarına uygun gelecek, umumiyetle hayatta sarsıntılar yapmayacak bir şekilde iş yapmak yalnız bilim ve tecrübe ile mümkün olabilir.

İslah edilmesini istediğimiz herhangi bir iş dair bir fikri söylerken bu teklifimizin bir kıymet olmasını istiyorsak onu bilimle, tecrübe ve sağ-

lam gözlemlerle beslememiz lazımdır.

-Üzerinde konuşulması, çare aranması gereken asıl sorunlar şunlar olmalı: Zorunlu eğitim, ümmilikle nasıl mücadele edilmeli, ortaöğretim nasıl yaygınlaştırılmalı, halk eğitim örgütünü nasıl kurmalı, bugünkü okul tipleri toplumun gelecekteki gereksinimleri bakımından en uygun tipler midir, ders programları çocukların bünyelerine uygun mudur, sınav şekillerinin en mükemmeli hangisidir vb.

Yazıya göre hem Türkiye hem dünyanın eğitim sorunlarından çözüm bekleyen başka bazıları şunlardır:

1-Dünya okullarının birçoğunda bedenle ruh ayrı ayrı terbiye edilmeye çalışılmaktadır. Bu hata müthiş ve çok korkunçtur.

2-Okulların çoğuna bilgi birikimciliği hâkimdir. Öğrenciyi neşelendirecek, kuvvetlendirecek, şahsiyet sahibi yapacak işe, güzel sanatlara, meşguliyetlere pek az yer verilmektedir.

3-Okulların çoğu tamamen kitabi okullardır. Bu okullara devam eden öğrencinin %80'i kitap ezberleyerek üniversiteyi bitirmektedir. Gerçek hayatta gördüğümüz ve tatbik etmekte olan programlarla yapılması zaruri bulunan laboratuvar, atölye, mutfak, tarla, bahçe bugünkü okulların birçoğunda lüks tesisat addedilmektedir.

4-Toplum için lüzumlu, kendi kendini idareye muktedir, mesleki hayatta muvaffakiyetle tutunabilecek vatandaşlar yetiştirmek prensibi birçok memleketlerde henüz kitaplarda okunan, öğretmen toplantılarında konuşulan bir mevzudur.

5-Yetenekli vatandaşları tahsilin en yüksek kademesine çıkarabilmek için kâfi tertibat alınmış değildir. Yetenekliler için bu imkân temin edilmeyince yüksek tahsil diploması almış ehli-yetsizlerin azalmasına imkân var mıdır? Bu meseleler en mühim ıslahat hedefi olamazlar mı?

6-Öğretmenin vazifesi öğrenci ile çalışma arkadaşlığı yapmak, öğrencinin her günkü çalışmasını muntazaman takip ederek kabiliyetinin derecesini tespit etmektir. Okuldan, bir fabrikadan beklenen eşya gibi aynı cins ve evsafa öğrenci yetiştirmeyi beklemek kadar gülünç bir şey

olamaz.

7-Eğitim öğretim meselelerini günün geçici taleplerine, göreneğe, taklitçiliğe feda etmemek-bugün için-maarifte yapılabilecek en büyük hizmetlerden biridir.

1934'te yayımlanan bu yazıdaki saptama ve öneriler Köy Sistemine geçişte kaynak olmuş olabilir. Yazının tamamı KEÇEV tarafından yayımlanan Tonguç'un "Kitaplaşmamış Yazıları" kitabının birinci cildinde var. İlgilenenler okumalıdır.

TONGUÇ'un, Köy Enstitülerini Doğrudan İlgilendiren Etkinlikler DİZİN'i

(Daha geniş bilgi Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı yayını Kitaplaşmamış Yazıları Cilt-1)

1893 Doğumu (Bulgaristan, Tatar Atmaca Köyü)

1914 Kastamonu Öğretmen Okulu'na giriş.

5.5.1916 İstanbul Öğretmen Okulu'na nakil.

10.9.1918 İstanbul Öğretmen Okulu biter.

11.3.1926 Maarif Vekâleti Levazım ve Alâtı Dersiye Müzesi Müdürlüğü

4.4.1933 Ankara Samsun arası Gezici Sergi.

11.6.1935 Saffet Arıkan Kültür Bakanı olur.

3.8.1935 İlköğretim Genel Müdürlüğü (Vekâleten)

24.12.1935 İlköğretim hakkındaki raporunu (Muhtıra) Bakan'a verir. (Bu rapor eğitmen yetiştirilmesi ve köy enstitüleri için gerekçe olur)

Temmuz/936 İlk eğitmen kursu Eskişehir, Mahmudiye'de açılır.

11.6.1937 3238 sayılı Köy eğitmenleri Yasası çıkar.

30.10.1937 Eskişehir çifteler ve İzmir Kızıllıçullu'da iki Köy öğretmen Okulu açılır. 1938'de Kepirtepe, 1939'da Kastamonu Göl.

28.12.1938 Hasan-Ali Yücel Milli Eğitim Bakanı olur.

7.7.1939 3704 sayılı Köy Eğitmen Kurslarıyla Köy Öğretmen Okullarının İdaresine Dair Kanun çıkar.

17.4.1940 3803 sayılı Köy Enstitüleri Yasası çıkar. Aynı yıl 10 yerde köy enstitüsü açılır. (önce açılan 4 köy öğretmen okulu da köy enstitüsü adını alır)

19.6.1942 4274 sayılı Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilat Yasası çıkar.

19.10.1942 Hasanoğlan'da Yüksek Köy Enstitüsü Kursu olarak açılır.

24.7.1943 Yüksek köy Enstitüsü Yönetmeliği çıkarılır, Yüksek Köy Enstitüsü kurulur.

9.7.1943 Köy enstitülerinde köy sağlık memuru ve ebe yetiştirilebilmesi ile ilgili 4459 sayılı yasa çıkar.

1944/45 Köy orta, teknik ve meslek öğrenimi sağlayacak 258 Bölge Köy Okulu açılır.

24.11.1945 On yıllık ilköğretim planı açıklanır.

21.9.1946 İlköğretim Genel Müdürlüğünden alınarak Talim Terbiye kurulu üyeliğine atanır.

2.4.1949 Atatürk Lisesi orta bölüm resim-elîşi öğretmenliği.

8.9.1950 Görülen lüzum üzerine Bakanlık emrine alınması. (Danıştay bu kararı 16.2.1954'te kaldırır)

27.2.1954 31 yıl 3 ay hizmetten sonra emekli olur.

23.6.1960 Yaşamını yitirir.

(NOT: Tonguç 1940-46 yıllarında Hasanoğlan dışında 19 köy enstitüsünü 60 kez ziyaret eder.

**BÜLTENİMİZ
CAN MATEMATİK YAYINLARI
TARAFINDAN
ÜCRETSİZ BASILMIŞTIR,
KATKILARINDAN DOLAYI
SAYIN ŞAHİN GÜNER TAHAN'A
TEŞEKKÜR EDERİZ.**

**Bağışlarınız için;
Posta Çeki No:
524699
Ziraat Bankası Kızılay Şubesi:
IBAN:
TR420001000685390292475003**

Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Eğitim Emek Ödülü İlhan Alkan'a verildi. Alkan'ın ödülünü Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı ve Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık verdi.

Vakfımıza Seferihisar'daki yazlık taşınmazını bağışlayan Ali Doğan'a teşekkür Plaketini Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı verdi.

Vakfımıza katkılarından dolayı Av. Şekibe Çelenk'e teşekkür plaketini Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı ve Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık verdi.

Geleneksel Köy Enstitülüler yemeği: Oturanlar: Ekrem Kabay, Şahin Tahan Güner, İlhan Alkan Ayaktakiler: Erdal Atıcı, Dr. Niyazi Altunya

CHP Çankaya İlçe Başkanlığının düzenlediği 4+4+4 Yasası Forumunda Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı'da bir konuşma yaptı.

Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı 19 Nisan 2012 Halk Tv.'de, Av. Taner Güner'in hazırlayıp sunduğu "Güncel Hukuk" programına katıldı. Köy Enstitüleri eğitimini ve günümüz eğitimini anlattı...

20 Nisan 2012'de İstanbul Yüksek Ticaret ve Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bil. Fak. Mezunları Derneği Ankara Şubesi'nde Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı "Köy Enstitüleri Niçin Kapatıldı ve 4+4+4 yasası neler getiriyor" konulu bir konferans verdi.

21 Mayıs 2012 Cumhuriyet Gazetesi Yazarı Mustafa Ekmekçi'yi andık. Çağdaş Gazeteciler Derneği Başkanı Ahmet Abakay ve Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı, Ekmekçi'nin mezarı başında..

Vakfımızdan Haberler

- 7 Nisan 2012 tarihinde, CHP Çankaya İlçe Başkanlığı tarafından düzenlenen “Eğitimde Nereye Gidiyoruz?” konulu forumda Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı da bir konuşma yaptı. Forumda onlarca biliminsanı, eğitimci, sendikacı ve demokratik kitle örgütü temsilcisi konuştu.
- 15 Nisan 2012 Pazar günü “Geleneksel Köy Enstitüleri Dayanışma Yemeği”ni düzenledik. Açılış konuşmasını Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı’nın yaptığı geceye, Çankaya Belediyesi HOY TUR Halk Oyunları Ekibi gösterisiyle, Hasan Güleriyüz ve Çetin Gül türküleriyle renk kattı. Katılım oldukça yüksek olduğu gecede; Vakfımızın her yıl verdiği “Eğitim Emek Ödülü” Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık ve Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı tarafından İlhan Alkan’a verildi. Ayrıca Vakfımıza katkılarından dolayı; Ali Doğan’a, Avukat Şekibe Çelenk’e, Artvin Belediye Başkanı Dr. Emin Özgün’e, Seyfettin Yenilmez’e ve Mehmet Ekinci’ye plaket verildi. Coşkulu geçen gece şiirler, halaylarla ve oyunlarla sona erdi.
- 17 Nisan 2012’de, Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezinde, Kuruluşunun 72.Yılında Köy Enstitüleri ile ilgili bir etkinlik düzenledik. Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı ve Çankaya Belediye Başkan Yardımcısı Eser Atak’ın açılış konuşmalarıyla başlayan etkinlikte, bilgi, belge, fotoğraf ve kaynak desteği yaparak katkıda bulunduğumuz, Yönetmenliğini Tanık Akan’ın yaptığı “Bir Meçhul Öğretmen – Köy Enstitüleri” adlı belgesel gösterimi yapıldı. Belgeselden sonra “Köy Enstitülerinden 4+4+4 yasasına eğitimimiz” konulu bir açıkoturum yaptık. Açıkoturumu Zeliha Kanalcı yönetti. Konuşmacılar: Prof. Dr. Mahmut Adem ve Mustafa Gazalıcı idi. Etkinlikte ayrıca 1951–52 mezunlarına Onur Belgesi verildi. Konferansı baştan sonra görüntüleyen Halk Tv. Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı ve Mustafa Gazalıcı ile birer röportaj yaptı.
- 20 Nisan 2012’de İstanbul Yüksek Ticaret ve Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bil. Fak. Mezunları Derneği Ankara Şubesi’nde Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı “Köy Enstitüleri Niçin Kapatıldı ve 4+4+4 yasası neler getiriyor” konulu bir konferans verdi.
- Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı 19 Nisan 2012 tarihinde Halk Tv’de “Güncel Hukuk” programına katıldı. Av. Tamer Güner’in hazırlayıp sunduğu programda, Erdal Atıcı Köy Enstitüleri eğitimi ve günümüz eğitimini karşılaştırmalı olarak anlattı. Programın tekrarı 22 Nisan 2012 tarihinde yayınlandı.
- Vakfımızın yaptığı çalışmalar dostlarımıza güven veriyor. Bu konuda gönüldaşlarımız hem maddi hem de manevi destekleriyle yanımızdalar. Önce Seyfettin Yenilmez öğretmenimiz 70 yıllık kütüphanesini Vakfımıza bağışladı. Kütüphanede Yenilmez öğretmenimizin çok değerli kitapları var. Yine Çifteler Köy Enstitüsü mezunu Ali Doğan öğretmenimiz İzmir / Seferihisar’daki mütevazı yazlığını Vakfımıza bağışladı. “Ben kazandıklarımı Köy Enstitüleri sayesinde kazandım, şimdi onun yaşatılması için katkı yapma zamanı. Bu nedenle gönlümden geçtiği gibi Vakfa müracaat ettim. Onlar da kabul ettiler, teşekkür ederim” diyen Ali Doğan öğretmenimize bir kez daha teşekkür eder, Köy Enstitülerinde uygulanan çağdaş eğitimi gündeme getirmeye, çalışmalarımızı hiç duraksamadan yapmaya söz veriyoruz... Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı ve genel kurul üyemiz Fatih Kaymakçıoğlu 29 Nisan 2012 Cuma günü İzmir / Seferhisar’a giderek tapu işlemlerini tamamladılar...
- 7.Vakfımızın Onur Üyesi Halit Çelenk’i ölümünün 1. yılında bir kez daha saygıyla andık...
- Eğit Der, ODTÜ Eğitim Fakültesi ve Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı olarak birlikte “Köy Enstitüleri Köy Enstitülerini Anlatıyor” konulu bir etkinlik düzenledik. Açılış konuşmalarını Eğit Der Genel Başkanı Mustafa Demir ve Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı’nın yaptığı etkinliği, Eğit Der Ankara Şube Başkanı Harun Ünlü yönetti. Konuşmacılar; Prof. Dr. Ayşe Baysal, Ali Dündar, Mustafa Demir ve İlhan Alkan idi.
- Pazarören Köy Enstitüsü mezunu ve Vakfımız Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Eyyüp Yaşar ile canlı tarih çalışması yaptık.
- Vakıf Kurucularımızdan Mustafa Şanlı’nın “Kara Çadırdan Aksu Köy Enstitüsü’ne” adlı kitabı yayımlandı... Şanlı yapıtında yaşamını ve Aksu Köy Enstitüsü’nü anlatıyor...
- Vakfımızın kuruluş döneminde yaptığı çalışmalarla ve yazdığı yazılarla büyük katkı sağlayan Mustafa Ekmekçi’yi ölümünün 15 yılında, Cumhuriyet Gazetesi, Çağdaş Gazeteciler Derneği ve Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı olarak birlikte andık... 21 Mayıs 2012’de Cumhuriyet Kültür Merkezinde yapılan etkinliğin açılış konuşmalarını Çağdaş Gazeteciler Derneği Başkanı Ahmet Abakay ve Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı Erdal Atıcı yaptı. Konuşmacılar: Cumhuriyet Gazetesi Yazarları Işık Kansu ve Özgen Acar’dı.
- 26 Mayıs 2012 tarihinde Nazım Bayata’nın “Yazılar, Kallanlara Selam Olsun” adlı yapıtına tanıtım ve imza günü yaptık. Vakıf başkanımız Erdal Atıcı’nın açılış konuşması yaptığı etkinliğin konuşmacıları: Nazım Bayata, Şihca Yavuz ve Ümit Sarıaslan’dı. Yapılan konuşmalardan sonra Nazım Bayata kitaplarını imzaladı.
- Mustafa Aydoğan öğretmenimizin incelemesi olan “Gazetelerde Köy Enstitüleri 1987 – 2011) adlı yapıtı vakıf yayınlarımızın 26’ıncısı olarak yayımlandı. İlgiyle okuyacağınızı düşünüyoruz. Vakıf merkezimizden isteyebilirsiniz...
- 23 Haziran 2012 Cumartesi günü, Köy Enstitülerinin kurucusu, kuramcısı ve uygulayıcısı İsmail Hakkı Tonguç’u ölümünün 52. Yılında düzenleyeceğimiz etkinlikle anacağız. Saat: 12.00’de Cebeci Asri Mezarlığında gömütü başında olacağız. Saat:15.00’de Vakıf Merkezimizde, EĞİT DER’le birlikte düzenleyeceğimiz açıkoturumun açılış konuşmalarını; Vakfımız Başkanı Erdal Atıcı ve EĞİT DER Genel Başkanı Mustafa Demir yapacak. Mehmet Baklacı’nın yöneteceği açıkoturumun konuşmacıları: Dr. Niyazi Altunya, Zeliha Kanalcı ve Erhan Bağcı...

Yitirdiklerimiz

1. Efrail Sametoğlu, Kars Cilavuz Köy Enstitüsü 1949 mezunu (24 Kasım 2011)
2. Kars Cilavuz Köy Enst. 1949 mezunu Fikret Subaşı'nın eşi Pamuk Subaşı'yu 8 Şubat 2012'de kaybettik.
3. Hüseyin Takmaz (Akçadağ Köy Enstitüsü mezunu) 29 Mayıs 2012 Hekimhan Başkanvan köyünde toprağa verildi.
4. Cemal Asan, Pazarören Köy Enstitüsü 1948 mezunu 5 Haziran 2012

21 Mayıs 2012'de Cumhuriyet Kültür Merkezinde yapılan Mustafa Ekmekçi'yanma etkinliğinin konuşmacıları: Çağdaş Gazeteciler Derneği Başkanı Ahmet Abakay, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı Erdal Atıcı, Cumhuriyet Gazetesi Yazarları Işık Kansu ve Özgen Acar'dı.

Nazım Bayata'nın yapıtı "Yazılar"ın tanıtım ve imza gününde konuşmacılar: Şihca Yavuz, Nazım Bayata ve Ümit Sarıaslan...

Köy Enstitüleri henüz ergenolmadan yaşamına son verilen yetenekli bir çocuğa benziyor. Bu çocuk Cumhuriyetin özbeöz çocuğu örgün bir ürünüydü. Çarıklarıyla, kasketleriyle, yamalı şalvarları ve fıstanlarıyla, kıl kıyak başları, örgülü saçlarıyla gelen; ışıktolu gözlerini aydınlık geleceklere yöneltmiş, oğlanlı kızlı köy çocuklarını ülkenin aydınlık geleceğine hazırlayan aydınlanma ocaqlarıydı.

Ataol Behramoğlu

Cumhuriyet Bilim Ve Teknik Eki (03.02.2012)

Bize Gelen Kitaplar

1. "Cumhuriyet Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitimde İz Bırakanlar-Cilt 2" Hıfzı Doğan (Çalışma Grubu Koordinatörü) Eğitim Araştırmaları Derneği
2. Vefat eden Mesut Ayken öğretmenimizden 21 adet muhtelif kitap.
3. "Pir Sultan Abdal'ın Yurdu Banaz Köyü" Emel Sungur – H. Nedim Şahhüseyinoğlu
4. "Nalçakan" Mustafa Kırış
5. "Kültürsüzlük Kültürü" Aydın Karasüleymanoğlu
6. "Monşerler – Hikâye – İ Hariciye" Cemil Ünlütürk
7. "Kürt Dosyası" Uğur Mumcu
8. "Şah İsmail Hatayi Divanı ve Diğer Hatayi Şiirleri" Şah Hüseyin Şahin, 8 Adet
9. "Akan Sulara Karşı" Talip Apaydın, Öğretmen Dünyası Yayınları
10. "Aç Harmanı" Mehmet Başaran
11. "Kanım Yerde Kalsın" Hakkı Yalçın
12. "Kuman Kumandan, Ali Rıza Ayar Öğretmen" Hasan Güleriyüz
13. "Kuşluktaki Son Kuşlar" Yıldırım Aytaç
14. "Dili Yüreğinde" Celal İlhan
15. "Kara Çadırdan Aksu Köy Enstitüsüne" Mustafa Şanlı
16. "Devlet Terörü" (42 Adet) Niyazi Ünsal
17. "Terör Olgusu Türkiye Gerçeği" (44 Adet) Niyazi Ünsal
18. "Diktaya Hayır" (50 adet) Necati Cebe
19. "Bir Gökyüzü Sohbetinden" Tahsin Şimşek
20. "Yazılar-Kalanlara Selam Olsun" Nazım Bayata
21. "Direniş Çağrısı" Niyazi Cebe, (50 adet)
22. "Ortakının Oğlu Talip Apaydın" Feyziye Özberk
23. "Tut Elinden Sabahı" A. Kadir Paksoy, (Şiir)
24. "Aydınlanmaya Adanmış Yıllar... Kalem, Daktilosu, Fırçasıyla Galip Gürler" Hazırlayanlar: Prof. Dr. Ülke Gürler – K. Fügen Çetiner (20 Adet)

Neler Okuyalım

“NEDEN KÖY ENSTİTÜLERİ” (*)

Erdal Atıcı

Cihandar Arıkan Yozgat ili, Sorgun ilçesine bağlı Salur köyünde 1935 yılında doğmuş. 1949 yılında Pazarören Köy Enstitüsü'ne girmiş, öğretmen olarak mezun olmuş. Çeşitli okullarda öğretmenlik yaptıktan sonra 1980 yılında emekli olmuş. İş yaşamına atılmış, başarılı olmuş bir öğretmenimiz. Şimdilerde eğitimin bireysel ve toplumsal etkilerini yazıyor.

Arıkan'ın “Toplumun Sacayakları” ve “Dilin Kemiği” adlı yapıtları vardı. Son olarak “Neden Köy Enstitüleri” adlı yapıtını yayınladı...

Arıkan, yapıtın önsözünde bu yapıtın yazılış amacını; “Osmanlı'dan Cumhuriyete kadar eğitim gözler önüne serilirken, klasik eğitim kurumlarından farklı bir yeri olan, eğitim içinde üretim yapan, çağdaş yapıdaki köy enstitülerini anlatmaya çalıştım. 1940'ta kurulan, 1954 yılında kapatılan, içinde yaşadığımız 2010'da bile etkileri yankılanan, unutulmayan köy enstitülerinin, yeni kuşaklara bir ışık olmasını istedim. Belki de, köy enstitülerine yeniden bir yol aralanır, diye düşündüm.” diye açıklıyor.

Yapıt; köy enstitüleri öncesini, köy enstitülerinin kuruluşunu ve kurulduktan sonraki süreci, eğitim tarihimiz içindeki yerini gözler önüne seriyor. Arıkan, yapıtında Pazarören Köy Enstitüsü'nde yaşadığı öğrencilik yıllarını da anlatıyor. Orada uygulanan eğitimi aktarıyor okuyucuya.

Cihandar Arıkan, dersleri tek tek ele alıyor, öğretmenlerini, öğretmenlerin ders işleyiş biçimlerini, derslerde yaşadıkları ilginç anılara yer veriyor. “Bizim okulumuzda, yani Pazarören Köy Enstitüsü'nde Fay Kirby adında Amerikalı bir bayan 2-3 ay kadar misafir kaldı. Fay Kirby'e, okulumuzda Beden Eğitimi Öğretmenimiz Hasan Saltan rehberlik ediyordu. Bir gün Hasan Bey; ‘Bu bayanın okuldaki görevi nedir hocam’ diye sorduk. Hasan Bey, ‘çocuklar, Fay Kirby Columbia Üniversitesinden geldi. Köy Enstitülerindeki eğitimin nasıl yapıldığını inceliyor, eğitimle

ilgili bir doktora tezi hazırlıyor.’ dedi. Bir gün yemekhanede öğle yemeğimizi yerken, bizim sekiz kişilik masamızın bir tarafına da Fay Kirby geldi oturdu. Sohbet havası içinde yemeğimizi yemeye başladık. Coğrafya kitabının birisinde Amerika'daki Yellowstone Park diye dünyanın silk milli parkını okumuştum. Bira da bilgiçlik olsun diye Fay Kirby'e ‘Amerika'da Yellowstone Park nasıl, güzel bir yer mi’ diye sordum. Benim bu soruma Fay Kirby'in verdiği yanıt ilginçti. ‘Buraya 70 -80 km. uzaklıkta, Göksu Çayı üzerinde manzarası da çok güzel olan Sızır Şelalesi var. Sen orayı hiç gördün mü’ diye o da bana sordu. Ben de ‘Hayır, daha görmedim; ama Coğrafya öğretmenimiz gelecek hafta bizi oraya götürecektir’ dedim. Bunun üzerine şöyle anlattı. ‘Sen 70 -80 km. yakınında Gemerek'teki Sızır Çağlayanını bilmiyorsun, binlerce km. uzakta, Amerika'daki Yellowstone milli parkı biliyorsun. Amerikalı çocuklar, Türkiye'nin dünyanın neresinde olduğunu bile bilmezler. Ama, Türkiye ile ilgili bir bilgiye gereksinme duyduklarında giderler kütüphanelere, Türkiye ile ilgili tüm kaynakları açarlar, istedikleri bilgilere ulaşırlar. Biz çocuklarımıza ezberletmeyi değil, öğrenmeyi öğretiriz. Yaşantılarında işlerine yarayacak bilgiler veririz.’ dedi.” Yani yakın çevreyi tanıma ve yararlanma, insan hayatında gerekli bilgileri öğrenme, kısaca faydacılık metodundan söz etti.

Cihandar Arıkan'ın yapıtı, yalnızca anılardan değil, başta Vakfımızın yayınları olmak üzere birçok kaynaktan yararlanılarak hazırlanmış. Okuyucuya Köy Enstitülerinin kuruluş öyküleri ilgi çekici gelecektir...

erdalatici@gmail.com

(*) Neden Köy Enstitüleri, Cihandar Arıkan, Markiz Yayınları, Şubat 2012, 256 Sayfa

Şiir Köşesi

OLMACA / Ali YÜCE

Ben çocuk olsaydım eğer
Kav çakmak satardım
Bulut amcalara
Pamuk şekeri alırdım yerine
Patlamış mısır alırdım

Ben çiçek olsaydım eğer
Hiç saksı giymezdim ayağıma
Ödünç kanat alırdım
Güvercin teyzemden
Barış uçardım üstünüze

Ben ırmak olsaydım eğer
Altıma saklamazdım ayaklarımı
Öyle yaklaşmazdım denize
Düşmana yaklaşır gibi
Sürüne sürüne

Ben tüfek olsaydım eğer
Patlamazdım kimsenin üstüne
Bir tetiğimden utanırdım
Bir de eğri parmağından
İnsan amcaların

KÖY ENSTITÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI

Mithatpaşa Cad. 62/21 Yenışehir / ANKARA

Tel&Faks: 0312 425 24 68

<http://www.koyenstitulerivakfi.org.tr>

Yayının Adı

Yayının Türü

Yayın Şekli

Yayın Sahibi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Yayın İdare Adresi

E-Mail

Basım Yeri

Köy Enstitüleri

Yaygın Süreli Yayın

2 Aylık - Türkçe

Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Adına ERDAL ATICI

ALİ KINACI

Mithatpaşa Cad. 62-21 YENİŞEHİR / ANKARA

kevakfi@gmail.com

Can Matematik Yayınları

İvoksan 21. Cadde 524. Sokak No: 30 Yenimahalle / Ankara

Tel: 0312 395 06 70 • canmatematik@gmail.com